

eksperimentas: tos pačios dainos variantų tapatumą, panašumą arba skirtingumą turėjo nustatyti ne muzikologas iš transkripcijų, bet įvairaus išsilavinimo klausytojai, skambant įrašui.

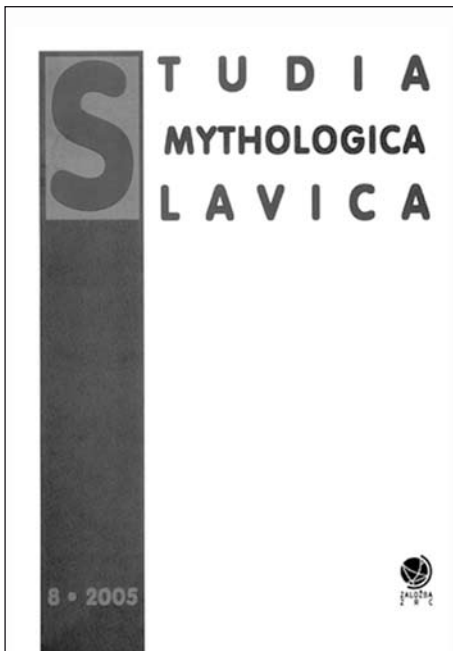
Serena Facci (Italija) pabrėžia naujo, radikalaus žingsnio Italijos (o gal ne tik jos) muzikinėje edukacijoje būtinybę. Vaikai pagal galimybes turi būti supažindinami su viskuo, kas tik yra žinoma apie pasaulio tautų muziką. Tam tikslui būtinas glaudus etnomuzikologų ir mokytojų bendradarbiavimas.

Vienas žymiausių šiuolaikinių etnomuzikologų Simha Aromas su bendraautorais Nathalie Fernando ir Fabrice Marandola (Prancūzija) pristato naujus Centrinės Afrikos muzi-

kinio garsyno tyrimo būdus, pradėtus kurti 1989 m. ir išbandytus ekspedicijose. Tiriant ksilofonų ir vokalinę muziką, interaktyviai naudojamas *Yamahos* sintezatorius, prijungtas prie kompiuterio ir galintis imituoti natūralų medinio ksilofono tembrą, taip pat daugiakanalė garso įrašymo, filmavimo technika, akustinės analizės ir kompiuterinio muzikos komponavimo programos. Tokiu būdu ne tik fiksuojama tradicinė muzika, bet čia pat objektyviai tiriamas jos kūrimo procesas ir pats muzikinis mąstymas. Tai iš tiesų inovacinis, netgi revoliucinis tarpdisciplininis metodas, atskleidžiantis iki šiol buvusius objektyviai nepažintus muzikos kūrimo, atlikimo bei suvokimo aspektus.

Aušra Žičkienė

Studia mythologica Slavica, VIII. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštitut za slovensko narodopisje, Ljubljana, Slovenija; Università degli Studi di Udine, Dipartimento di Lingue e Civiltà dell' Europa Centro-Orientale, Udine, Italia, 2005. – 276 p.

Dviejų mokslo institucijų – Slovėnijos mokslo ir meno akademijos Slovėnų etnografijos instituto ir Italijos Udinės universiteto Centrinės bei Rytų Europos kultūrų ir kalbų centro – kuriojamas tęstinis mokslinis žurnalas „Studia mythologica Slavica“, leidžiamas nuo 1998 metų, toliau skelbia ir propaguoja tarpdisciplininius ir lyginamuosius mitologijos tyrinėjimus, daugiausia dėmesio skirdamas slavų mitologijai. 2005 m. lapkritį, kaip paprastai, pasirodė aštuntasis šio leidinio tomas, maloniai stebinantis problematikos įvairove ir publikacijų gausa.

Pirmasis skyrius „Slavų mitologija. Šaltiniai ir rekonstrukcijos“ pradedamas vokiečių mokslininko Hanso-Dietricho Kahlo studija apie ikirikriščioniškuosius laikus atspindinčius kulto paminklus iš marmuro, rastus Karintijoje (Austrija) ir laikomus slaviškosios kultūros fenomenais plačiame VIII–XII a. Europos kultūriniame kontekste. Kitame straipsnyje „Krkavčės akmuo žodinėje tradicijoje ir ritualinio gamtovaizdžio struktūros

kontekste“ Jana Puhar ir Andrejus Pleterskis aptaria pietvakarių Slovėnijos Dragonjos slėnyje, netoli Krkavčės kaimo kapinių stovintį akmeninį paminklą. Senosioms vėdiškų ritualų tradicijoms, sietinoms su žirgo aukojimu, ir jų atitikmenims kitose indoeuropiečių kultūrose skirtas Romano Zaroffo straipsnis „Ašvamedha – vėdiška žirgo auka“. Apie ankstyvųjų viduramžių puodo, rasto Brezjės vietovėje, netoli Zrečės nekropolio, puošybą rašo Benjaminas Štularas, vaizdžiai aptardamas senosios kultūros simbolių raišką. Kita slovėnų mokslininkė, Katja Hrobat, remdamasi tautosakos tektais, nagrinėja istorinės tiesos galimybę pasakojimuose apie *Ajdi* – taip Slovėnijoje vadinami milžinai, kurie, kaip tikėta, buvę seniausi Žemės gyventojai.

Antrasis skyrius – „Semiotinės liaudies tradicijų interpretacijos“ – pradedamas Alexandros Navrátilovos straipsniu „Mirusiųjų sugrįžimo idėja čekų liaudies kultūroje kaip anapusinio pasaulio atspindys“. Jame plačiai aptariamas mirusiųjų, po mirties grįžtančių į šį pasaulį kaip dvasios ar vaiduoklių, įvaizdžio interpretavimas Bohemijos, Moravijos bei Silezijos liaudies tradicijose. Remdamasis Georges'o Dumézilio teorija, Martinas Golema tiria čekų viduramžių kronikininkų Kosmaso ir Dalimilo pasakojimus apie „mergelės karą“, šiose istorijose išvelgdamas gerokai gilesnės indoeuropietiškas šaknis. Apie liaudišką Švč. Dievo Motinos švenčių tradicijas Rusijoje rašo Erzsébet Kaman. Straipsnyje pažymima, kad mokslininkų darbuose vyrauja sinkretinis požiūris – krikščioniškieji

papročiai tyrinėjami kartu su archajiškaisiais reliktais. Šiuolaikinių sakmių – memoratų, kur dėstoma apie naktinius susidūrimus su žmones klaidinančiomis raganomis, analizei skirtas Mirjam Mencej straipsnis. Jame remiamasi 2000–2001 m. Slovėnijos kaimuose užrašytais tektais.

Lietuvių padavimus apie ežeruose ir pelkėse nuskenčiusius gyvulius bei daiktus tiria Berndas Gliwa, ieškodamas sąsajų su pasakomis apie „Gerą ir blogą mergaitę“ (ATU 480), kuriose perėjimas į anapusinį pasaulį taip pat vaizduojamas kaip nugrimzdimas į vandenį.

„Šiuolaikinės mitologijos“ skyriuje pateikiamas Monikos Kropiej straipsnis apie Slovėnijos pietvakariuose, Karsto regione užrašytas šiuolaikines sakmes, kurios lyginamos su tradicinėmis pasakomis ir tikėjimais.

Tolesniame, „Mokslinių metodų plėtrai“ skirtame skyrelyje spausdinamas Boštjano Kravanjos straipsnis „Sakrali erdvė: mitinės ideologijos ir erdvinio simbolizmo jungtis“, parengtas magistro darbo pagrindu.

Pabaigoje skelbiamos dvi recenzijos. Kuzumo P. Merho knygą „Jama: didingasis anapusinio pasaulio valdovas“, išleistą Delyje 1996 m., aptaria Zmago Šmitekas, o Maskvoje 2004 m. pasirodžiusią Annos Plotnikovos knygą „Pietų slavų etnolingvistinė geografiija“ – Nikolajus Mikhailovas.

Tarptautinis mitologinių tyrinėjimų žurnalas, išeinantis kartą per metus, išsamiai pristato balkaniškąją tradicinės kultūros tyrinėjimų spektrą, kuriame visada atsiranda vietos ir baltiškiosios kultūros prezentacijai.

Rita Repšienė